

Maahanmuuttajien kotoutuminen maaseudulla



Elli Heikkilä

Muuttoliiketutkimuksen piirissä tiedetään, että maahanmuuttajia sijoittuu hyvin paljon kaupunkimaisiin ympäristöihin. Vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että osa muuttovirrasta suuntautuu nimenomaan maaseudulle. Tunnettua on, että Yhdysvalloissa Meksikosta ja muualta Latinalaisesta Amerikasta tulleita on sijoittunut laajoille maaseutualueille, missä maatalouden piirissä on ollut kysyntää työvoimalle. Yhtenä ilmiönä on havaittu alityöllisyys ja ne maahanmuuttajat, jotka ovat saapuneet Yhdysvaltojen metropolialueiden ulkopuolelle vuodesta 1990 lähtien, heistä lähes 29 prosenttia on alityöllistyneitä. Alityöllisyys johtaa myös korkeisiin osuuksiin työssäkäyvien köyhtymisessä (working poverty). Ilmiön hoitamiseen on kehitetty erityinen Food Stamps -ohjelma, joka antaa alhaisen tulotason perheille ”rahaa” ostaa ruokaa.

Venäjällä maaseutuväestön arvioidaan vähenevän 6 miljoonalla vuosien 2006 ja 2025 välisenä aikana. Tähän kehitykseen vaikuttaa väestön ikääntyminen, luonnollinen väestön väheneminen ja muuttotappio. Maatalouden kehittämiseen on perustettu erityinen ohjelma vuonna 2006 ja se on tuonut uutta virtaa maaseutualueille. Maatalouden virkistymisen vaatii työvoimaresursseja ja siirtolaiset ovat muodostuneet tärkeiksi kehitysresursseiksi Venäjän maaseudulle. Kiinnostavana piirteenä on se, että tulijoissa on yhä enemmän maaseudulla kasvaneita: yksilö on siten muuttanut tuttuun elinympäristöön kotimaan maaseutualueelta kohdemaan maaseudulle. Myös muuttajien osaaminen ja taidot maatalousaktiiviteeteissa rohkaisee heitä hakemaan työtä maataloussektorilta ulkomailta.

Paikallisyhteisöt vastaanottavat maahanmuuttajia ja ne ovat luonnollisesti sensitiivisimpiä maahanmuuton vaikutuksille. Maaseutualueet eroavat siinä, miten ne ottavat vastaan maahanmuuttajia. Kantaväestön lämmin ja tervetullut vastaanotto voi helpottaa integroitumista työmarkkinoille, paikallisiin kouluihin, yhteisön organisaatioihin ja muihin sosiaali-

siin instituutioihin. Maahanmuuttajat uusina tulokkaina maaseudulle tuovat usein elinvoimaa, vakautta ja uutteruutta, jotka synnyttävät uutta elämää alueille, jotka muuten voisivat näivettyä. Puhutaan 20–60–20 -säännöstä, jolloin 20 prosenttia paikallisväestöstä toivottaa uudet tulokkaat tervetulleiksi, 20 prosenttia on ei-vastaanottavaisia ja 60 prosentin enemmistö ambivalentteja. Prosenttiosuudet vaihtelevat luonnollisesti kantaväestön koostumuksen mukaan. Keskeistä on myös maahanmuuttajan oma yksilökohtainen motivaatio integroitumisessa ja se, missä määrin hän tuntee uuden paikan kodikseen. Integraatioprosessi on siten kaksiulotteinen, joka kytkee niin vastaanottavan yhteisön kuin maahanmuuttajat itsensä.

Myös Suomessa maahanmuuttoa suuntautuu maaseudulle, vaikkakin kaupunkialueet ovat ensisijaisia kohteita. Esimerkiksi puolalaisilla muutto maaseudulle on merkinnyt sitä, että heidän on täytynyt opetella suomen kieli, jotta heillä olisi pääsy sosiaaliin verkostoihin. Maaseudulta ei välttämättä löydy oman etnisen taustan omaavia henkilöitä ja tämä vaikuttaa siihen, että tarve suomen kielen oppimiseen korostuu, vaikka maahanmuuton lähtökohtana olisi alkujaan ollut pitkän aikavälin tilapäismuutto (long-term temporary migration), eikä pysyvä sijoittuminen maahan.

Lähteet

- Jentsch, Birgit & Myriam Simard (2009, eds.). *International Migration and Rural Areas. Cross-National Comparative Perspectives. Studies in Migration and Diaspora*. Ashgate. 201 p.
- Peura, Saara (2010). 'I want my children to grow up in this country', Polish family migration experiences in Finland in the context of the EU enlargement. Master Thesis. University of Turku, Baltic Sea Region Studies.